

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research Method) ประเภทการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา คำนจริบธรรมเนียม คำนการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม คำนวิชาการ และคำนบริการและสวัสดิการ นอกจากนี้ยังเปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและสถาบันอุดมศึกษาที่ตั้งอยู่ในภาคใต้ ในการเสนอผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยจะกล่าวตามลำดับดังรายละเอียดต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครและภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมทั้งสิ้น 446 คน เป็นนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครจำนวน 286 คน และศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้จำนวน 160 คน โดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามและอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา 5 คำน และแบบสอบถามนี้ได้รับการแนะนำ และตรวจสอบความตรงคำนเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญคำนวัฒนธรรม

อิสลามและนิสิตนักศึกษา ได้ผ่านการทดลองใช้และการปรับปรุงอีกครั้งก่อนที่จะ
เป็นเครื่องมือในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเอง กับการผ่านชมรมนิสิตศึกษามุสลิมของ
สถาบันในกรณีที่ไม่พบตัวนิสิตนักศึกษา จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามทั้งหมดมาคัดเลือก
ฉบับที่สมบูรณ์เท่านั้น จึงนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติดังนี้

1. ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่
และหาการร้อยละ
2. ข้อมูลอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบัน
อุดมศึกษา วิเคราะห์โดยการหาค่าความถี่ การร้อยละ และเปรียบเทียบการร้อยละ
3. การเปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม
ในสถาบันอุดมศึกษาระหว่าง สถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร และสถาบันอุดมศึกษา
ในภาคใต้ วิเคราะห์หาค่าความถี่ การร้อยละ และจำแนกการร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมใน
สถาบันอุดมศึกษา ทั้งในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ ผู้วิจัยสรุปผลการรวบรวมข้อมูล
เป็น 3 ส่วนคือ

- ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 2 อิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบัน
อุดมศึกษา
- ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม
ที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครและภาคใต้

ส่วนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนของ ชาย : หญิง เท่ากับ 50 : 50 และในสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้ มี สัดส่วนโดยประมาณของชาย : หญิง เท่ากับ 31 : 69

สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ก่อนเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ผู้ตอบแบบ สอบถามของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีสัดส่วนของ โรงเรียนมัธยมทั่วไป : โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา เท่ากับ 99 : 1 และในสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้มี สัดส่วนของโรงเรียนมัธยมทั่วไป : โรงเรียนเอกชนสอนศาสนา เท่ากับ 74 : 26

ภูมิลำเนาของผู้ตอบแบบสอบถามของสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนโดยประมาณ คือ ภาคกลาง : 4 จังหวัดภาคใต้ : ภาคใต้ตอนบน : ภาคอื่น ๆ เท่ากับ 51 : 30 : 14 : 5 และในสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้มีสัดส่วนโดยประมาณ ของภูมิลำเนา คือ ภาคกลาง : 4 จังหวัดภาคใต้ : ภาคใต้ตอนบน : ภาคอื่น ๆ เท่ากับ 3 : 59 : 36 : 2

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรม

อิสลาม

การอดละ

90-100

พฤติกรรม

- การอาสาพัฒนาถือเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์
- ไม่เชื่อเรื่องหมอกูหร่านายอนาคต
- ไม่คัมสุรา
- ไม่คัมเบียร์หรือไวน์
- ทำให้จิตใจผ่องใส
- มีเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ที่ออกอยาก
- แต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาด
- ความเป็นพี่น้องกันของคนศาสนิกเดียวกัน

หมายเหตุ เครื่องหมาย * หมายถึงการอดละที่ได้จากการรวมการอดละของเหตุผลอื่น ๆ ที่เป็นอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามไว้ด้วย

- ไม่ให้สุนัขถูกตัวและไม่จับต้อง*
- ศาสนาช่วยแก้ปัญหาทางจิตใจ
- ศาสนาส่งเสริมการศึกษาหาความรู้*
- การมีศีลธรรม (โดยการดำเนินชีวิตตามแนวทางอิสลาม)
- ไม่เข้าร่วมพิธีถวายบังคมพระบรมรูป*
- เชื่อว่าศาสนาไม่ใช่สิ่งล้าสมัย*
- ไม่จุกจุกไปไหว้ศพหรือกราบศพ
- ไม่รวมขบวนการทอดกฐินหรือผ้าป่า
- ไม่เต้นรำหรือลีลาศเป็นคู่ระหว่างชายหญิง
- ไม่แต่งชุดกีฬาบางประเภท เช่น ชุดว่ายน้ำ ยิมนาสติก
- เมื่อเกิดปัญหาไม่สบายใจขึ้นมาจะนึกถึงพระเจ้า
- การทำบุญบริจาคทาน
- ความเชื่อเรื่องภายหลังจากการตายไปแล้ว*
- ต้องการให้นิสิตมุสลิมที่อยู่หอพักของมหาวิทยาลัยอยู่ด้วยกัน
- แสดงความเคารพญาติผู้ใหญ่โดยการจับมือหรือการกล่าวคำให้สลาม
- ไม่ซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาล
- เชื่อว่าศาสนาอิสลามสามารถใช้ได้ดีในโลกปัจจุบันและอนาคต
- ความพยายามที่จะให้ข้อมูลที่ถูกต้องทางศาสนาอิสลามกับเพื่อนต่างศาสนา
- การถือศีลอดไม่ทำให้มีปัญหาในการเรียน*
- สามารถเข้าฟังบรรยายหรืออภิปรายเรื่องราวของศาสนาอื่นโดยพระหรือนักบวชได้
- คิดว่าศาสนาอิสลามไม่ขัดแย้งกับวิทยาศาสตร์

80-89

71-79

หมายเหตุ เครื่องหมาย * หมายถึงคำร้อยละที่ได้จากการรวมคำร้อยละของแต่ละกลุ่มอื่น ๆ ที่เป็นอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามไว้ด้วย

- เชื่อว่าคำร่าที่แปลจากผู้เขียนชาวตะวันตกและไม่ใช่มุสลิม ไม่ตรงกับความเป็นจริง*
- ไม่อยากให้มีตารางเรียนในมายวันศุกร์
- ไม่ล่อยกระทง*
- พบตำราทางวิชาการทั่วไปที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ไม่ตรงกับความจริง

67-70

- การออกค่ายอาสาพัฒนาที่มหาวิทยาลัยไม่เป็นอุปสรรคต่อการละหมาด

- ไม่มีปัญหาเรื่องการละหมาดในมหาวิทยาลัย

50-66

- ประสบความลำบากใจในการปฏิบัติตนเมื่อต้องไปบ้านของคนต่างศาสนาเพราะต่างวัฒนธรรมกันและเหตุผลอื่น*
- มีปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนต่างศาสนาเนื่องจากไม่ทำตนให้เป็นอุปสรรคในการเข้าสังคมและเหตุผลอื่น*
- ไปร่วมงานศพของคนต่างศาสนาเพื่อแสดงความเสียใจ
- ไม่รับประทานข้าวจากร้านอาหารที่ไม่ใช่ร้านมุสลิม*
- รับประทานขนมหวานจากร้านอาหารที่ผู้ชายไม่ใช่มุสลิม
- การถือศีลอดทำให้จิตใจสงบ
- ไปเที่ยวชมงานลอยกระทงได้เพราะถือเป็นงานรื่นเริง
- การทำความเคารพอาจารย์ด้วยการยกมือไหว้
- การไม่ไช่ดอกไม้ชูปเทียนมารายไหว้อาจารย์
- ไม่กล่าวคำเท็จ แม้ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย
- ประสบปัญหาเรื่องอาหารในการออกค่ายอาสาพัฒนามหาวิทยาลัย*
- ไม่มีปัญหาในการหาอาหารรับประทานในขณะที่เรียนในมหาวิทยาลัย
- นั่งร่วมโต๊ะกับผู้รับประทานหมู
- คิดว่าเครื่องแบบของนิสิตนักศึกษาหญิงยังไม่มิดชิดพอ*

หมายเหตุ เครื่องหมาย * หมายถึงคำร้อยละที่ได้จากการรวมคำร้อยละของเหตุผลอื่น ๆ ที่เป็นอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามไว้ด้วย

- ไปงานศพของคนต่างศาสนา เพื่อแสดงความเสียใจ
- ไม่รวมพิธีเผาศพ
- 49-41 - -
- 34-40 - ไม่รับประทานขนมหวานจากร้านที่ผู้ขายไม่ไช่มุสลิม
- ไม่นั่งร่วมโต๊ะกับผู้รับประทานหมู
- ไม่ไปเที่ยวชมงานลอยกระทง
- 0-33 - เลือกรับประทานอาหารที่ไม่ขัดกับหลักศาสนา

กำหนดให้

- คำร้อยละ 0-33 เป็นพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามน้อย
 34-66 เป็นพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลมาจากวัฒนธรรมอิสลามปานกลาง
 67-100 เป็นพฤติกรรมที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามสูง

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษา
 ไทยมุสลิมระหว่างสถาบันในกรุงเทพมหานครกับสถาบันในภาคใต้

เนื่องจากความแตกต่างกันของคำร้อยละของความต่างของพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษา
 ไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครและภาคใต้มีความแตกต่างกัน
 ดังคำร้อยละ .1 - ร้อยละ 16 จึงกำหนดให้เกณฑ์ในการตัดสินเป็นดังนี้

- คำร้อยละที่ต่างกัน 0-1 ถือเป็นการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามเท่ากัน
 คำร้อยละที่ต่างกัน 2-6 ถือเป็นการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามในระดับน้อย
 คำร้อยละที่ต่างกัน 7-11 ถือเป็นการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามในระดับปานกลาง
 คำร้อยละที่ต่างกัน 12-16 ถือเป็นการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามในระดับมาก

ความเหมือนกันของพฤติกรรมและ เหตุผลที่ได้รับจากวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิต
 นักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาทั้งสถาบันที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ มี
 ดังต่อไปนี้

1. นิสิตนักศึกษามุสลิมสามารถเข้าฟังบรรยายหรืออภิปรายเรื่องราวของศาสนาอื่น โดยพระหรือนักบวชของศาสนานั้นได้ เพราะถือเป็นการศึกษาและมุสลิมส่งเสริมการศึกษาในศาสตร์ต่าง ๆ
2. นิสิตนักศึกษามุสลิมเชื่อว่าศาสนาเป็นสิ่งที่ดียิ่งในแง่ศีลธรรมเพราะช่วยให้คนมีหลักยึดทางจิตใจ และช่วยในการดำเนินชีวิต
3. มุสลิมไม่สามารถดื่มสุราเบียร์หรือไวน์ได้ เพราะเป็นเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
4. การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันถือเป็นการทำดีเช่นเดียวกับการบริจาคทาน
5. ศาสนาช่วยให้ทราบว่าเมื่อคนเราตายแล้วไปไหนเพราะบัญญัติอยู่ในศาสนา

เนื่องจากร้อยละของพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในสถานนอคมศึกษาในภาคใต้ และในกรุงเทพมหานครมีความแตกต่างกันไม่ถึงร้อยละ 1 จึงถือว่าพฤติกรรมเหล่านี้ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านี้เท่ากัน

ในตารางที่ 52 แสดงถึงการสรุปพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในกรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามต่ำกว่าภาคใต้ ตั้งแต่ ร้อยละ 2 ขึ้นไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 52 สรุปพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามต่ำกว่าภาคใต้

พฤติกรรมและ เหตุผลที่ได้รับจากวัฒนธรรมอิสลาม		ต่างกัน ร้อยละ
1	การไปรวมขบวนทอผ้าปาหหรือกรูन्छักทอวัฒนธรรมอิสลาม	2
2	การให้ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาอิสลามที่ถูกต้องกับเพื่อน ต่างศาสนาเพื่อให้เข้าใจอิสลามได้ถูกต้องและตรงกัน	2.2
3	การดื่มสุราเป็นการผิดหลักศาสนา	2.3
4	การแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่สะอาดและรักษาร่างกาย ให้สะอาดอยู่เสมอ เพราะความสะอาดเป็นส่วนหนึ่ง ของการศรัทธาและทานศัสค้ำทาง เป็นตัวอย่างในเรื่องนี้	2.9
5	อยากไหมหาวิทยาลัยจัดห้องพักให้นิสิต	3
6	ไม่ซื้อสลากกินแบ่งของรัฐบาล เพราะเป็นการกระทำ ที่ขัดกับหลักศาสนา	3
7	มุสลิมต้องไม่จุกชุมไปไหวศพนหรือกราบศพเพราะอิสลาม ห้ามกราบไหว้บูชาสิ่งอื่นใดทั้งสิ้น	3.4
8	การประสมความลำบากใจในการปฏิบัติตนในการไปบ้าน ของคนต่างศาสนา เช่น การไปเที่ยว การเยี่ยมเยียน หรือ พักค้างคืนเพราะวัฒนธรรมต่างกัน	3.4
9	มุสลิมต้องไม่ลอยกระทง เพราะการลอยกระทงมีการ จุกชุมเทียนถือเป็นการไหว้ขอขมาพระแม่คงคา	3.5
10	การถือศีลอดทำให้ไปถึงผู้ที่อยากมีความรู้สึกอย่างไร และเป็นข้อกำหนดของศาสนา	4
11	เชื่อว่าหมอกุไม่สามารถทำนายอนาคตการทำงานหรือเวลา ต่าง ๆ ได้ เพราะพระเจ้าเป็นผู้กำหนดทุกสิ่งทุกอย่างใน โลกรวมทั้งเหตุการณ์ในอนาคต	4.1

ตารางที่ 52 (ต่อ)

	พฤติกรรมและเหตุผลที่ได้รับจากวัฒนธรรมอิสลาม	ต่างกัน ร้อยละ
12	การออกกายอาสาพัฒนาที่มหาวิทยาลัย จะประสบปัญหาเรื่องอาหาร เพราะไม่มีอาหารเฉพาะสำหรับมุสลิม	4.2
13	การบริจาคทาน เป็นการขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม เพราะท่านศาสดาพยายามขจัดความเหลื่อมล้ำทางสังคม จึงกำหนดให้บริจาคทาน	4.3
14	การละหมาดช่วยซัดเกลาจิตใจให้สงบและลดความโกรธได้ เพราะการละหมาดทำให้จิตใจผูกพันกับพระผู้เป็นเจ้า จึงทำให้จิตใจสงบ	5.4
15	การกล่าวเท็จโดยไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหายถือว่าผิดเพราะอิสลามห้ามพูดในสิ่งที่ได้เป็นความจริงหรือพูดเพื่อเจ้อ	5.8
16	อยากให้ผู้บรรยายเรื่องศาสนาอิสลามในมหาวิทยาลัย เป็นผู้ที่มีนบถือศาสนาอิสลาม หากไม่มีควรเชิญวิทยากรมุสลิม เพราะจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง	6.7
17	รู้สึกดีใจที่พบว่ามุสลิมอยู่ในสถาบันเดียวกัน เพราะรู้สึกว่าเป็นพี่น้องกันและสามารถเข้าใจกันได้ง่าย	7.3
18	หลักการของศาสนาเหมาะสมกับการดำเนินชีวิตมุสลิมในปัจจุบัน	7.3
19	พบตำราทางวิชาการทั่วไปที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนอยู่ในมหาวิทยาลัยไม่สอดคล้องหลักการของศาสนาเพราะไม่ตรงกับความจริง	7.4
20	ไม่ยอมให้สุนัขมาถูกตัว เพราะสุนัขเป็นสัตว์ที่ห้ามมุสลิมเลี้ยงและจับต้อง	
21	มีปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนต่างศาสนาเพราะมีหลายอย่างที่เพื่อนไม่เข้าใจ	7.6

ตารางที่ 52 (ต่อ)

	พฤติกรรมและเหตุผลที่ได้รับจากวัฒนธรรมอิสลาม	ต่างกัน ร้อยละ
22	การแต่งกายของนิสิตนักศึกษาหญิงควย เครื่องแบบตามระเบียบของมหาวิทยาลัยยังไม่คิคคพอ	
23	เมื่อเกิดปัญหาไม่สบายใจจะคิดถึงพระเจ้าเพราะทำให้สบายใจขึ้น	8.6
24	ไม่ไปร่วมพิธีกราบบังคมพระบรมรูปเพราะศาสนาห้ามการกราบไหว้บูชารูปปั้น	9
25	กิจกรรมอาสาพัฒนาถือเป็นการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์เพราะอิสลามสอนให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	9.3
26	รับประทานขนมหวานจากร้านที่ผู้ชายไม่ใช่มุสลิมได้เพราะไม่มีอาหารคาว	9.8
27	มีปัญหาเรื่องอาหารในขณะที่เรียนที่คณะ เพราะไม่มีอาหารมุสลิมขายใกล้กับคณะที่เรียน	
28	การ เค้นรำ เป็นผู้ชายหญิงนิสิตนักศึกษามุสลิมไม่ควรทำ เพราะมีการถูกเนื้อต้องตัวกันซึ่งนิกคหคศาสนา	11.4
29	อิสลามไม่ชคคชองกับหลักวิทยาศาสตร์เพราะเรื่องราวของวิทยาศาสตร์มีปัญหคคคอยู่ในศาสนาทั้งลคค	11.7
30	ศาสนาอิสลามส่งเสริมให้ศึกษา หากความรู้ในศาสตร์สาขาต่าง ๆ เพราะท่านศาสดาทรงสอนไว้	11.7
31	การถือศีลคคคไม่เป็นปัญหาในการเรียนเพราะทำให้จิตใจสงบ	13.4
32	มุสลิมจะไปร่วมพิธีเผาศพไม่ได้เพราะ เป็นกิจกรรมของศาสนาอื่น	13.4

ตารางที่ 52 (ต่อ)

	พฤติกรรมและเหตุผลที่ได้รับจากวัฒนธรรม	ต่างกัน ร้อยละ
33	นิสิตมุสลิมผู้หญิงไม่ควรแต่งกายด้วยชุดกีฬาบางประเภท เช่น ชุดว่ายน้ำหรือยิมนาสติก และมุสลิมส่งเสริมให้แต่งกายมิดชิด	13.7
34	แสดงความเคารพบิดามารดาและญาติผู้ใหญ่ด้วยการจับมือหรือการกล่าวคำให้สลาม	15.6

จกตารางที่ 52 แสดงว่าพฤติกรรมในข้อ 1 ถึง ข้อ 15 เป็นพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในภาคใต้ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามสูงกว่ากรุงเทพมหานครในระดับน้อย จากข้อ 16-27 เป็นพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในภาคใต้ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามสูงกว่าในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง และจากข้อ 28 ถึง 34 เป็นพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในภาคใต้ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามสูงกว่าในกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับสูงที่สุด

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 53 สรุปพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานคร
ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลาม สูงกว่าภาคใต้

	พฤติกรรมและเหตุผลที่ได้รับจากวัฒนธรรมอิสลาม	ต่างกัน ร้อยละ
1	ควรรับประทานข้าวจากบ้านที่ผู้ชายเป็นมุสลิม	2.3
2	การออกค่ายอาสาพัฒนากับมหาวิทยาลัยไม่เป็นอุปสรรคต่อการ ละหมาด เพราะอยู่ที่ไหนก็ละหมาดได้โดยใช้สถานที่ละหมาด	2.7
3	ศาสนาไม่ เป็นสิ่งล้าสมัย เพราะใช้ได้ดีในโลกปัจจุบัน และอนาคต	4.9
4	มุสลิมไปงานศพของคนต่างศาสนาได้ เพราะไปแสดงความ เสียใจกับญาติผู้ตาย	7.5
5	มุสลิมจะไปร่วมพิธีเผาศพได้ถ้าการไปนั้นไม่ไปร่วม กิจกรรมทางศาสนา	8
6	ไม่ยากให้มีตารางเรียนในบ่ายวันศุกร์ เพราะ จะได้ไปร่วมละหมาดวันศุกร์	8
7	ไม่นั่งร่วมโต๊ะกับผู้รับประทานหมู เพราะอาหารนี้จอาจ มาถูกตัวเราหรืออาหารของเรา	8.5
8	ไม่มีปัญหาในการละหมาดที่มหาวิทยาลัย เพราะ มหาวิทยาลัยมีที่ละหมาด	9.9

จากตารางที่ 53 แสดงว่าพฤติกรรมในข้อที่ 1 ถึง 3 เป็นพฤติกรรม
ที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลาม
สูงกว่าภาคใต้อยู่ในระดับน้อย จากข้อ 4-8 เป็นพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม
ที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลาม สูงกว่าภาคใต้อยู่ใน
ระดับปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อเท็จจริงของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา ในเรื่อง การยอมรับในเจ้าองค์เดียว การปฏิบัติศาสนกิจบังคับ ได้แก่ การถือศีลอดและการละหมาด การบริจาคทาน การศึกษาหาความรู้ และการปฏิบัติตามข้อกำหนดและข้อห้ามของศาสนาที่เกี่ยวข้องกับนิสิตนักศึกษา 4 ด้านคือ ด้านกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ด้านจริยธรรม ด้านการดำรงชีวิตในสังคม ด้านวิชาการ และด้านบริการและสงเคราะห์ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สถานภาพของนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิม

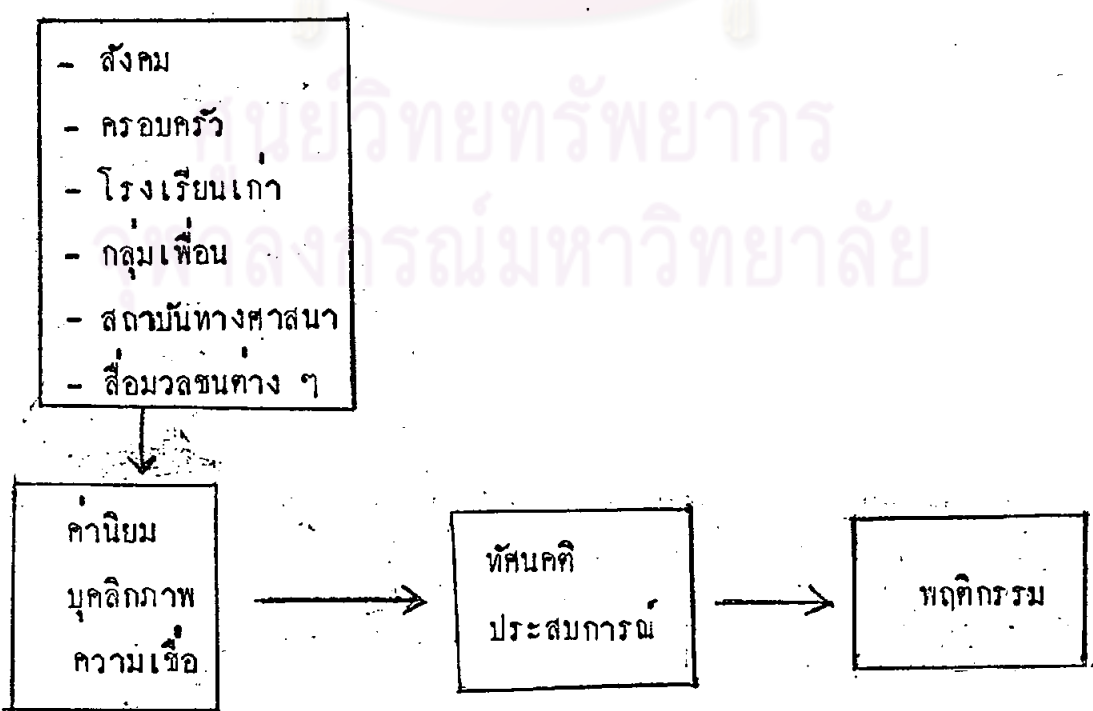
1.1 เพศของนิสิตนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาปรากฏว่า สถาบันในกรุงเทพมหานคร มีผู้ชายกับผู้หญิงไม่ต่างกัน แต่สถาบันในภาคใต้มีผู้หญิงมากกว่าผู้ชายประมาณเท่าตัว เพราะสถาบันอุดมศึกษาทางใต้ ซึ่งได้แก่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตสงขลา และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นสถาบันที่มีสาขาวิชาเกี่ยวกับมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ และบัณฑิตที่ผลิตมากก็คือ บัณฑิตทางการศึกษาหรือบัณฑิตศึกษาศาสตร์จึงทำให้มีนิสิตนักศึกษาเป็นหญิงมาก

1.2 ภูมิลำเนาของผู้ศึกษาอยู่ในสถานศึกษาในกรุงเทพมหานครประมาณครึ่งหนึ่ง เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง และอีกครึ่งหนึ่งมาจากภาคอื่นโดยมีผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้ร้อยละ 45 ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยในภาคกลางมีมหาวิทยาลัยรามคำแหง เป็นมหาวิทยาลัยเปิดซึ่งมีนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลางและภาคใต้เรียนอยู่มากแต่ใหม่มหาวิทยาลัยจำกัดรับนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสี่จังหวัดภาคใต้ได้รับโควตา พิเศษของกระทรวงมหาดไทยเข้าศึกษา "สำหรับมหาวิทยาลัยในอีกส่วนหนึ่งจะรับนักศึกษาโดยระบบโควตาซึ่งให้สิทธิเฉพาะแก่ผู้จบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในส่วนภูมิภาคที่มหาวิทยาลัยนั้น ๆ ตั้งอยู่" (วราภรณ์ บวรศรี ในพรชูลี อพอรุ่ง 2525 : 1) โดยเหตุนี้เองจึงทำให้นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษาในภาคใต้ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคใต้

2. อิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยมีความเห็นว่าสาเหตุที่ส่วนมากของพฤติกรรมค่านิยมกิจกรรมนิสิตนักศึกษา ค่านิยมธรรม ค่านิยมการดำรงชีวิตในสังคม ค่านิยมวิชาการ และค่านิยมบริการและสวัสดิการ ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามอยู่ในระดับสูงเนื่องจาก

2.1 สังคมของนิสิตก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมได้รับการสอนและถ่ายทอดในหลักการของศาสนาอิสลามทั้งในหลักศรัทธา 6 ประการ (รุกนอฮ์มาน) และหลักปฏิบัติ 5 ประการ (รุกนอิสลาม) ของสังคมและครอบครัว เป็นอย่างดี ซึ่งอเหม็ด ศิริปโชติ (2527 : 164) ได้กล่าวว่า "ในสังคมมุสลิมเป็นสิ่งที่ดีมากเนื่องจากสามารถปลูกฝังทัศนคติต่อจริยธรรมในหลักศรัทธาและปฏิบัติให้แก่เยาวชนได้อย่างแท้จริง จึงเห็นได้ว่าศาสนิกชนมุสลิม จะรู้เรื่องศาสนาของตนเองได้อย่างดีค่อนข้างดีทุกคน" มีผลต่อพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาเมื่ออยู่ในสถาบันอุดมศึกษา ดังที่ สุชา จันทร์เอม (2525 : 25) กล่าวว่าพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาแสดงออก ขึ้นอยู่กับประสมการณ์ และทัศนคติของนิสิตนักศึกษามาแต่ละบุคคลด้วย ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสังคม อันได้แก่ ครอบครัว โรงเรียนเก่า กลุ่มเพื่อน สถาบันทางศาสนา สื่อมวลชนต่าง ๆ กอปรเป็นความเชื่อ ค่านิยม บุคลิกภาพ ของนิสิตนักศึกษา เอกลักษณ์ กังแผนภูมิ ต่อไปนี้

2.2 สังคมภายในสถาบันอุดมศึกษา เมื่อเข้ามาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษา นิสิตนักศึกษามุสลิมจะรวมกันและได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยให้จัดตั้งเป็นชมรม หรือชุมนุมขึ้นอย่างถูกรูปแบบของงานกิจกรรมนิสิตนักศึกษาของมหาวิทยาลัย มีที่ทำการชมรมหรือชุมนุมสถานที่ปฏิบัติศาสนกิจคือละหมาด สถานที่นี้จึงเป็นที่รวมของนิสิตนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา จากการศึกษาที่ผู้วิจัยได้เข้าไปสังเกต พบว่ากิจกรรมที่นิสิตนักศึกษาในชมรมหรือชุมนุมทำแบ่งออกได้ดังนี้

2.2.1 การปฏิบัติศาสนาประจำวันได้แก่ การละหมาด มีการละหมาดร่วมกันที่ทำการชมรมอย่างน้อยวันละ 2 เวลา คือเวลาประมาณ 12.30 น. เรียกว่าละหมาด คุฮรี และเวลาประมาณ 15.00 น. เรียกว่าละหมาดอัศริ แต่ถ้ามหาวิทยาลัยที่มีหอพักให้นิสิตอยู่ เช่น จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลาจะมีการละหมาดรวมกันอีก 2 เวลา คือ เวลาประมาณ 18.30 น. เรียกว่าละหมาดมักริบ และประมาณ 20.15 น. เรียกว่าละหมาดอิซาอ์

2.2.2 การส่งเสริมความรู้ทางศาสนาได้จัดทำขึ้นหลายอย่างเพื่อเพิ่มความรู้ทางศาสนาให้แก่เพื่อนนิสิต เช่น กวาดจัดมุมหนังสือศาสนา การจัดเอกสารเผยแพร่ความรู้เป็นหนังสือของชมรมออกเป็นรายเดือนให้สมาชิก หรือเอกสารอื่น ๆ การจัดอบรมศาสนาประจำปีในรูปแบบการสัมมนานอกสถานที่ เช่น ในวันที่ 31 มกราคม ถึง 2 กุมภาพันธ์ 2529 นิสิตมุสลิมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยอื่นจำนวน 70 คน ได้เข้าร่วมการสัมมนา "เสริมสร้างสัมพันธ์สำนัก" ณ มัสยิดประเสริฐอิสลาม จังหวัดนนทบุรี

2.2.3 กิจกรรมสำคัญทางศาสนา เช่น ในวันศุกร์และในงานเมาลิด

2.2.4 จัดการออกค่ายอาสาพัฒนา เมื่อร่วมพัฒนาสังคมมุสลิมในต่างจังหวัด เช่น ในเดือนมีนาคม 2529 ชมรมมุสลิมมหาวิทยาลัยรามคำแหงไปออกค่ายที่จังหวัดนราธิวาส ลักษณะค่ายของชมรมมุสลิมไม่เหมือนกับค่ายอาสาพัฒนาทั่วไปคือ นอกจากการพัฒนาสังคมแล้วยังมีการให้ความรู้ทางศาสนาแก่ผู้ร่วมโครงการด้วย

จากกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ นิสิตนักศึกษามุสลิมในสถาบันอุดมศึกษามีมั่นในหลักการของศาสนาอย่างมั่นคง ดังที่รองอธิการบดีฝ่ายบริหารมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานีกล่าวว่า "นิสิตนักศึกษามุสลิมที่เข้ามาอยู่ในมหาวิทยาลัยคงปฏิบัติศาสนายูเหมือนเดิม หรือบางคนเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม" (การสัมภาษณ์บัญชี ยวนแหล เมื่อ 14 กุมภาพันธ์ 2529) ซึ่งตรงกับงานวิจัยของสุรพล โพพิศ (2518) เรื่อง "การเปรียบเทียบค่านิยมทางสังคมของนักศึกษาไทยพุทธและนักศึกษาชาวไทยอิสลามที่ศึกษาอยู่ในวิทยาลัยครูยะลา พบว่านักศึกษาไทยอิสลามให้ค่านิยมทางศาสนาเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะศาสนาอิสลามมีลักษณะเป็นทั้งกฎหมาย ระเบียบ ประเพณี ตลอดจนกิจวัตรปลีกย่อยต่าง ๆ ที่มุสลิมต้องปฏิบัติ

3. พฤติกรรมที่จัดว่าได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอิสลามปานกลาง โดยมากคือ พฤติกรรมที่เกี่ยวกับปัญหาการดำเนินชีวิตในสภาพปัจจุบัน ให้ถูกต้องตามหลักศาสนา หรือการเสริมศรัทธาในหลักการศรัทธาให้สมบูรณ์ ไม่ขัดกับหลักการของศาสนาโดยตรง แต่ถ้าปฏิบัติไม่ระมัดระวังหรือปฏิบัติเกินขอบเขตอาจมีบัญญัติของศาสนาได้ คือถือเป็นเรื่องที่สามารถก่อให้เกิดโทษ ถ้าปฏิบัติไม่ถูกต้องซึ่งเรียกว่า "หะรอม" โทษกิจ หมายถึงสิ่งที่ผู้ปฏิบัติต้องโทษเมื่อปฏิบัติและได้ผลตอบแทนบุญกุศลเมื่อกเว้น (ศาสนาอิสลามฉบับสำนักจุฬาราชมนตรี 2519 : 29)

4. ในเรื่องการศรัทธาในหลักศาสนาและการปฏิบัติศาสนกิจบังคับของนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ ไม่แตกต่างกันนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เพราะการสอนอบรมของครอบครัวทั้งหลักการศรัทธาและการฝึกให้ปฏิบัติ ซึ่งจากผลการวิจัยของอนันต์ ศิริปโชติ (2517 : 164) พบว่าพ่อแม่มุสลิมในเขตพระโขนง "ร้อยละ 94 จะสอนหลักธรรมให้แก่บุตรหลานด้วยตนเอง" โดยยึดหลักจากคัมภีร์อัล-กรุอาน และพระวจนะของท่านศาสดา ดังนั้น "การปฏิบัติตนในครอบครัวมุสลิมย่อมเป็นระเบียบเดียวกันทั้งหมดทุกครอบครัว เพราะถือหลักอุดมการณ์อย่างเดียวกัน" (เกษม รังสิโยกฤษฎ์ 2519 : 67) และเนื่องจากวัฒนธรรมอิสลามเป็นระบบการดำเนินชีวิตที่มุสลิมทุกคนต้องปฏิบัติตาม โดยที่วัฒนธรรมนี้ไม่ได้ถูกถ่ายทอดตามจารีตประเพณีหรือการจกจำแต่มีการถ่ายทอดโดยยึดคัมภีร์อัล-กรุอาน เป็นหลักจึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงตามเวลาและสถานที่

5. ความแตกต่างกันระหว่างนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในภาคกลาง และภาคใต้เกิดจากลักษณะของสังคม ซึ่งหมายถึงค่านิยมของสังคม เช่น การทำความเคารพ บิคารมารคากว๋การไหว้ของนิสิตมุสลิมภาคกลาง เพราะถือเป็นจริยธรรมของสังคมไทย "เป็นลักษณะที่สังคมต้องการให้มีอยู่ในสมาชิกในสังคมนั้น คือเป็นประเพณีที่สังคมนิยม ชมชอบ ให้การสนับสนุน " (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ 2520 : 3) นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในภาคกลางได้เห็นประเพณีไทย เช่น การเล่นสงกรานต์ การลอยกระทง ซึ่งมีการแสดงและกิจกรรมอื่น ๆ ที่คนไทยถือว่าเป็นประเพณีไทย และนิสิตนักศึกษามุสลิมในภาคกลางส่วนมากยอมรับว่าเป็นประเพณีไทย เป็นเพราะอิทธิพลของสังคมตามทฤษฎีของ ไรท์ (wright 1975 : 24-30) กล่าวว่า "สังคมมีส่วนในการปั้นมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ" แต่อย่างไรก็ตามนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมที่ศึกษาอยู่ในสถาบันอุดมศึกษาในกรุงเทพมหานครและภาคใต้ก็สามารถแยกแยะได้ว่าอะไรเป็นประเพณีอะไร เป็นพิธีกรรมทางศาสนาของศาสนาอื่น เช่น พิธีเผาศพ หรือการทอดกฐินและย่ำป่าทั้งนี้เพราะถ้าเป็นพิธีทางศาสนาแล้วนิสิตนักศึกษามุสลิมจะเข้าไปร่วมทั้งนี้เพราะทางศาสนาทรงกล่าวไว้ว่า "หลักการของพวกท่านก็ส่วนพวกท่าน หลักการของฉันทก็ส่วนของฉันท" และสำหรับการปรับตัวในการคบเพื่อนต่างศาสนานั้นนิสิตนักศึกษามุสลิมที่ศึกษาอยู่ในภาคใต้มีปัญหามากกว่านิสิตนักศึกษาที่ศึกษาอยู่ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยเห็นว่าการไม่เข้าใจในหลักศาสนาซึ่งกันและกันทำให้เกิดปัญหาการปรับตัวนี้ ซึ่งจากการสรุปผลการวิจัยแบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาและประชุมนิเทศแก่นักศึกษาในโครงการส่งเสริมการศึกษาทั่วไป ปี พ.ศ. 2527 ของกองการศึกษาและศาสนสัมพันธ์ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ของโรงเรียนยุพราชวิทยาลัย อนามัยยะลว่า "นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันว่ามีปัญหาเนื่องจากนักศึกษาไทยพุทธ ไม่เข้าใจในพิธีต่าง ๆ ทางศาสนาอิสลาม" อย่างไรก็ตามในเรื่องการปรับตัวนี้นิสิตนักศึกษามีปัญหามีอยู่ไม่ถึงร้อยละ 50 ของนักศึกษา คือถ้าได้พูดและอธิบายให้เข้าใจแล้วจะไม่เกิดปัญหาขึ้น

ขอเสนอแนะ

จากการศึกษาอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อนิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรส่งเสริมให้สังคมมุสลิมในปัจจุบันได้เข้าใจในคำสอนของท่านศาสดาที่กล่าวว่าคุณใดปรารถนาความสุขในโลกนี้ก็ต้องศึกษา ผู้ใดปรารถนาในโลกหน้าหรือปรโลกก็ต้องศึกษาและผู้ใดปรารถนาความสุขทั้งโลกนี้โลกหน้าก็ต้องศึกษา ทั้งนี้เพราะการเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยมิได้ทำให้นิสิตนักศึกษามุสลิมถูกสังคมของคนต่างศาสนาเข้าครอบงำที่ผู้ปกครองของนิสิตนักศึกษาหรืออิสลามิกชนทั่วไปเข้าใจ
  2. ในด้านงานกิจการนิสิตนักศึกษา อาจารย์ ผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้ให้บริการควรจะได้เข้าใจความต้องการพื้นฐานของนิสิตมุสลิมและผ่อนปรนให้บ้างในกรณีที่สามารถตกลงหรืออนุโลมได้
  3. ในด้านการให้บริการและสวัสดิการ โดยเฉพาะด้านการให้คำปรึกษาแนะแนวแก่นิสิตนักศึกษาไทยมุสลิมในสถาบันอุดมศึกษานั้น อาจารย์แนะแนวหรืออาจารย์ที่ปรึกษานิสิตจำเป็นต้องทราบเรื่องวัฒนธรรมอิสลามเพื่อให้เกิดความเข้าใจพื้นฐานที่เหมือนกัน และทราบถึงความต้องการของนิสิตนักศึกษามุสลิม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาหรือแนะข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป
1. น่าจะมีการวิจัยเพื่อหาอิทธิพลวัฒนธรรมอิสลามที่มีต่อบัณฑิตมุสลิมภายหลังจากทำงานแล้ว เพื่อจะได้ทราบว่าสภาวะแวดล้อมในสังคมการทำงานมีส่วนขับเคลื่อนอิทธิพลของวัฒนธรรมอิสลามมากน้อยเพียงไร เพราะบัณฑิตเหล่านี้ต่อไปจะต้องมีหน้าที่ในการให้ความรู้แก่บุตรหลาน ซึ่งถือเป็นผู้ออกให้เกิดขึ้นสังคมประภคิในสังคมมุสลิม
  2. น่าจะมีการศึกษาวิจัยถึงวัฒนธรรมอิสลามมีผลต่อการแสดงอารมณ์ของนิสิตนักศึกษาหรือไม่ ทั้งนี้เพราะศาสนาอิสลามมุ่งการปฏิบัติศาสนกิจและมีความผูกพันกับพระเจ้าด้วยจิตใจโดยทุกคนมีหน้าที่เหมือนกัน
- ขอเสนอแนะในการทำ